

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Dit programma wordt mogelijk gemaakt door

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Huidige situatie mbo, hbo en wo	4
1.1 Werkwijze mbo	4
1.1.1 Doorstroom	5
1.1.2 Procedure	6
1.2 Werkwijze hbo	6
1.2.1 Niveau	6
1.2.2 Toelatingsonderzoek (OER)	7
1.2.3 Inhoud	8
1.2.4 Instroomassessment (OER)	8
1.2.5 Omvang	8
1.2.6 Het verlenen van vrijstellingen (OER)	8
Overig:	9
1.3 Werkwijze wo	9
1.3.1 Toelatingseisen doorstroom hbo (verpleegkunde) naar wo	9
a. Toelating met vwo-diploma	10
b. Toelating met propedeuse* of diploma hbo/wo	10
1.3.2 Vrijstellingen	10
Hoofdstuk 2: Doorlopende leerlijn	11
Hoofdstuk 3: Advies	11
Literatuurlijst	13

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Voorwoord

Voor u ligt de uitwerking van een geformuleerde doelstelling rondom eerder verworven competenties (EVC).

Deze mijlpaal is binnen het programma O2PZ in samenwerking met en inbreng vanuit verschillende examencommissies van mbo, hbo en wo onderwijs tot stand gekomen. In dit document is de huidige situatie rondom vrijstellingenbeleid geschreven, wordt inzicht gegeven in de doorlopende leerlijn die in het (Amsterdam UMC, locatie VUmc, 2020) is beschreven. Tenslotte is een advies geschreven dat ondersteunend kan zijn in de besluitvorming rondom het verlenen van vrijstelling(en) rondom het thema palliatieve zorg.

De ontwikkeling vond plaats binnen het programma Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg (O²PZ). Het programma rapporteert het document aan haar opdrachtgever ZonMw. Daarnaast wordt het als advies aangeboden aan de examencommissies van de initiële opleidingen binnen het mbo, hbo en wo. Ook zal het vindbaar zijn op het Onderwijsplatform Palliatieve Zorg op Palliaweb.

Over O²PZ

In het huidige onderwijs aan medici, verpleegkundigen en andere zorgverleners komt palliatieve zorg nog onvoldoende aan bod. Het is de opdracht van het door ZonMw gesubsidieerde programma Optimaliseren Onderwijs Palliatieve Zorg (O²PZ) om hier verandering in te brengen. Dat gebeurt door opleiders van mbo-niveau tot wo+ te helpen om op structurele manier palliatieve zorg meer aandacht te geven. En door een overzicht te maken van alle bij- en nascholing op het gebied van palliatieve zorg. Met als doel: iedere zorgverlener – van verpleegkundige tot arts – eerder het moment te laten herkennen om palliatieve zorg bespreekbaar te maken. En de dialoog met de patiënt en met elkaar hierover met meer kennis, vertrouwen tegemoet te treden. Alle door O2PZ opgeleverde producten zijn te vinden op het [Onderwijsplatform Palliatieve Zorg](#).

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Inleiding

Studenten van initiële zorgopleidingen kunnen vrijstelling voor examen- en of onderwijsonderdelen aanvragen, zo ook voor palliatieve zorg. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een student overgaat van het mbo naar het hbo of wanneer het een zijinstromer betreft.

Hoe u als examencommissie beoordeelt of en zo ja op welk onderdeel de student vrijstelling krijgt staat beschreven in het document 'Eerder Verworven Competenties Palliatieve Zorg'. Ook kunt u het document gebruiken bij het ondersteunen van het doorstromen naar een hoger niveau. Het document beschrijft de vrijstellingen voor het mbo, hbo en wo.

Hieronder volgt voor elk niveau een beschrijving van de huidige situatie rondom vrijstellingenbeleid. Ook geeft het document inzicht in de doorlopende leerlijn per niveau zoals beschreven in het [Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0](#) (Amsterdam UMC, 2020). In het laatste hoofdstuk vindt u een advies dat ondersteunend kan zijn in de besluitvorming rondom het verlenen van vrijstelling(en).

Hoofdstuk 1: Huidige situatie mbo, hbo en wo

1.1 Werkwijze mbo

Vrijstellingen kunnen binnen de ROC's (mbo-opleidingen) verleend worden op basis van (1) eerder verworven kwalificaties (EVK) en/of (2) eerder verworven competenties (EVC) en/of (3) op de onderdelen loopbaan en burgerschap en/of (4) eerder behaalde keuzedelen. Zo zijn er vrijstellingsregelingen voor Nederlandse taal, rekenen en/of Engelse taal.

Ad. 1: Een student die door middel van een wettelijk erkend diploma of bewijs kan aantonen dat hij de werkprocessen die bij een kerntaak horen al beheerst, komt in aanmerking voor vrijstelling voor onderwijs en examen(onderdelen). Uit onderliggend bewijs bij het aanvraagformulier moet blijken dat de student tenminste een voldoende (lees: V - Voldoende - cijfer 5,5 of hoger) heeft behaald voor het examenonderdeel waarvoor hij vrijstelling aanvraagt. Vrijstelling voor kerntaken blijft geldig zolang de student ingeschreven staat voor de opleiding waarvoor hij de vrijstelling heeft aangevraagd en toegewezen gekregen. Voor vrijstelling op basis van eerder verworven kerntaken, zie het Servicedocument *Vrijstellingen verzorgende IG bij doorstroom naar mbo VP* (MBO Raad/BDM Advies, 2020).

Ad. 2: Een student die door middel van een ervaringscertificaat (voorheen: EVC-rapportage) kan aantonen dat hij de werkprocessen die bij een kerntaak horen al beheerst, komt in aanmerking voor een vrijstelling voor onderwijs en examen(onderdelen).

Ad. 3: Er wordt geen vrijstelling verleend voor het examenonderdeel 'Loopbaan'. In het kader van een leven lang leren, waarbij loopbaan centraal staat, blijft de student werken aan zijn loopbaanontwikkeling. Voor het onderdeel Burgerschap kan wel vrijstelling worden verleend.

Ad. 4: Deze variant wordt in dit advies hieronder nader uitgewerkt.

1.1.1 Doorstroom

In dit advies ligt de focus op vrijstellingenbeleid op basis van het keuzedeel K1006 'Palliatieve Zorg'. Het betreft dan het eerder gevolgd hebben van het keuzedeel K1006 'Palliatieve Zorg', bestaande uit 240 studiebelastingsuren (SBU) en hiervan een certificaat kunnen overleggen. Dit keuzedeel omvat zowel theoretische componenten als praktijkervaring van de student.

Advies vanuit programma O²PZ betreft het meenemen van het keuzedeel K1006 'Palliatieve Zorg' binnen het huidige vrijstellingenbeleid. Het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* kan dan als 'meetlat' gehanteerd worden om de inhoud op het desbetreffende niveau te bepalen.

Het betreft hier twee varianten.

1. Wanneer een student doorstroomt¹ of afstroomt², krijgt hij bij zijn vervolgopleiding in het mbo opnieuw te maken met de keuzedeelverplichting en de aanvullende diploma-eis (er moet een examenresultaat per keuzedeel bekend zijn). Het verlenen van één of meer vrijstellingen kan bijdragen aan het zo vlot mogelijk doorlopen van de vervolgopleiding door de student.
 - Vrijstelling met een keuzedeel voor een keuzedeel.
Een student kan vrijstelling krijgen voor een keuzedeel in zijn vervolgopleiding wanneer hij tenminste het cijfer 6 of 'Voldoende' of hoger heeft behaald voor het keuzedeel.
 - Vrijstelling met een keuzedeel voor onderdelen van een kwalificatie.
Een student kan vrijstelling aanvragen voor onderdelen van zijn kwalificatie op basis van een behaald keuzedeel, wanneer hij tenminste het cijfer 6 of 'Voldoende' heeft behaald voor het keuzedeel én de eisen van het keuzedeel overeenkomen met de eisen van het onderdeel van de kwalificatie.
 - Vrijstelling met een onderdeel van een kwalificatie voor een keuzedeel.
Een student kan vrijstelling aanvragen voor een keuzedeel op basis van een behaald onderdeel van de kwalificatie, wanneer hij tenminste het cijfer 6 of 'Voldoende' of hoger heeft behaald voor het onderdeel van de kwalificatie én de eisen van het onderdeel van de kwalificatie overeenkomen met de eisen van het keuzedeel.
2. Wanneer een student doorstroomt³ of afstroomt⁴, dan krijgt hij bij zijn vervolgopleiding in het mbo mogelijk opnieuw te maken met overeenkomstige kerntaken en werkprocessen. Als de student (delen van) kerntaken/werkprocessen al in een eerdere opleiding heeft gevolgd, kan een EVK-procedure worden aangevraagd door de student.

In het *Convenant Doorstroom MBO-HBO (2019)* wordt de ambitie uitgesproken dat iedereen die de capaciteiten en de ambitie heeft om een hbo-opleiding af te ronden, die kans zou moeten krijgen. In het *Sectorakkoord hoger beroepsonderwijs (2018)* heeft de Vereniging Hogescholen met de minister afgesproken dat de sector onder andere zal

¹ Een student stroomt door van mbo-niveau 3 naar mbo-niveau 4

² Een student stroomt af van mbo-niveau 4 naar mbo-niveau 3

³ Een student stroomt door van mbo-niveau 3 naar mbo-niveau 4

⁴ Een student stroomt af van mbo-niveau 4 naar mbo-niveau 3

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

inzetten op doorstroming in de onderwijsketen; meer en betere begeleiding van studenten; studiesucces inclusief doorstroom, toegankelijkheid en gelijke kansen. In het bestuursakkoord 2018-2022 van de minister met de MBO-Raad is opgenomen dat mbo-scholen gelijke kansen bieden aan alle jongeren om hun persoonlijk talent en burgerschap te ontwikkelen, door te stromen naar een goede positie op de arbeidsmarkt en naar vervolgopleidingen in het mbo en hbo. Beide sectorraden zijn van mening dat het - gezien de veelheid aan relevante factoren die een rol spelen bij doorstroom - niet mogelijk is een algemeen format of beleid te formuleren voor (zowel mbo als hbo). Hogescholen en mbo-instellingen zullen op een flexibele manier en met elkaar in de regio op opleidingsniveau moeten vaststellen wat de belangrijkste interventies zijn om de mbo'er een zo groot mogelijke kans van slagen te geven op het hbo.

Voor het verbeteren van de doorstroom mbo-hbo zien de VH en MBO-Raad drie belangrijke pijlers:

1. Focus op regionale samenwerking - versterken van regionale samenwerkingsverbanden.
2. Landelijke kennisdeling als katalysator.
3. Maatschappelijke uitdagingen - vragen uit de beroepspraktijk gezamenlijk benutten om de brug te slaan tussen mbo en hbo.

1.1.2 Procedure

Als de student denkt recht te hebben op een vrijstelling, kan hij dit schriftelijk aanvragen bij de examencommissie. De aanvraag ten aanzien van het betreffende examenonderdeel moet minimaal dertig schooldagen voor aanvang van de opleiding in bezit zijn van de examencommissie.

- In het geval van eerder verworven kwalificaties (EVK) wordt de aanvraag bij de examencommissie ingediend tezamen met gewaarmerkte kopieën van diploma's, cijferlijsten en andere bewijsstukken waarop de eventuele vrijstelling is gebaseerd. Die kopieën worden door de examencommissie op echtheid gecontroleerd.
- In geval van eerder verworven competenties (EVC) wordt de aanvraag vergezeld door een ervaringscertificaat (voorheen: EVC-rapportage) en onderliggend bewijsmateriaal.

De examencommissie beslist binnen twintig schooldagen na ontvangst van de aanvraag over de vrijstelling. De student wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van de uitslag. De student kan bezwaar of beroep aantekenen tegen de gevolgde procedure en de besluitvorming.

1.2 Werkwijze hbo

Vrijstellingen op basis van eerder verworven competenties (EVC) worden binnen de hogescholen afgegeven op basis van drie items:

1. Niveau
2. Inhoud
3. Omvang

1.2.1 Niveau

Beleed binnen de hogescholen is om vrijstellingen af te geven voor onderwijs dat door de student op hbo of wo(+) niveau is gevolgd. Daarnaast moet dit onderwijs erkend

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

geaccrediteerd zijn. Dit betekent in de praktijk dat alleen vrijstelling voor gevolgd erkend onderwijs volgens de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) (met een cohort nummer) kan worden afgegeven.

Voorbeelden:

- Een voltijd mbo-instroomstudent (die al dan niet het keuzedeel palliatieve zorg heeft gevolgd) ontvangt géén vrijstellingen.
- Een deeltijdstudent met een basisopleiding palliatieve zorg of aandachtsvelder palliatieve zorg komt alleen in aanmerking voor vrijstelling als deze opleiding door NVAO is geaccrediteerd én ook aan criteria 2 en 3 is voldaan.

Onder specifieke voorwaarden kan een student gebruik maken van een toelatingsonderzoek.

1.2.2 Toelatingsonderzoek (OER)

- Personen van 21 jaar en ouder die niet voldoen aan de beschreven vooropleidingseisen, kunnen - overeenkomstig bepaalde artikelen uit de Onderwijs- en Examenregeling (OER) - na het afleggen van een toelatingsonderzoek bij de toelatingscommissie worden vrijgesteld van de vooropleidingseisen, met uitzondering van de eisen die worden gesteld aan een driejarig vwo-traject of speciaal traject.
- Het toelatingsonderzoek heeft ten doel vast te stellen of de student blijk geeft van geschiktheid voor het onderwijs van de opleiding en van voldoende beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, om dat onderwijs met vrucht te kunnen volgen.
- Deelname aan het toelatingsonderzoek is alleen mogelijk als de leeftijd van 21 jaar zal zijn bereikt op het moment dat de betrokken persoon aanvangt met zijn eerste jaar van inschrijving bij de opleiding.
- Het college van bestuur kan in individuele gevallen besluiten ontheffing te verlenen van de leeftijdsgrens van 21 jaar:
 - als de persoon in het bezit is van een buitenlands diploma dat in het land waarin het diploma is behaald toegang geeft tot het hoger onderwijs;
 - als in bijzondere gevallen geen diploma kan worden overlegd.
- In het toelatingsonderzoek moeten de onderdelen uit de capaciteitentest (numerieke capaciteiten, logisch redeneren, verbaal inzicht), de taalscan en taaltoets tekstopbouw met een voldoende worden afgesloten op havo-5 of vergelijkbaar niveau. Daarnaast moet uit de motivatie- en leerstijlentest blijken dat de aspirant op hbo-niveau kan functioneren.
- Een certificaat voor een relevant vak op havo- of vwo-niveau geeft vrijstelling voor het afleggen van het betreffende vak als onderdeel van het toelatingsonderzoek.
- Een student is geslaagd voor het toelatingsonderzoek als hij heeft voldaan aan alle in de OER gestelde eisen. Het college van bestuur verstrekt aan de betrokkene die het toelatingsonderzoek heeft behaald een schriftelijke verklaring ter bevestiging van de toelaatbaarheid, de toelatingsbeschikking genoemd. Deze verklaring heeft een geldigheidsduur van 24 maanden, gerekend vanaf de datum van ondertekening.

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

1.2.3 Inhoud

Een student die vrijstelling aanvraagt, moet de inhoud én behaalde resultaten (toets overzicht/cijferlijst) van de gevolgde opleiding kunnen aantonen en kan een instroomassessment aanvragen.

1.2.4 Instroomassessment (OER)

- In afwijking van bepaalde artikelen uit de OER, kan een student die niet voldoet aan bedoelde vooropleidingseisen, maar wel beschikt over voldoende relevante werkervaring, verzoeken het toelatingsonderzoek af te nemen in de vorm van een instroom-assessment. De uitslag omvat een advies aan de examencommissie van de betreffende opleiding over mogelijk te verlenen vrijstellingen.
- Een EVC-verklaring biedt geen directe toegang tot de opleiding. Een student die in het bezit is van een EVC-verklaring van een geregistreerde EVC-aanbieder, overlegt deze verklaring als onderdeel van het instroom-assessment.
- De examencommissie neemt een beslissing op grond van het bij de uitslag van het instroomassessment uitgebrachte advies en informeert de student daarover schriftelijk. Tegen de beslissing van de examencommissie kan beroep worden aangetekend.
- De examencommissie beoordeelt aan de hand van de overgelegde bewijsstukken of de student al voldoet aan de vereisten gesteld voor de desbetreffende onderwijseenheid. De examencommissie kan ook verlangen dat de student zijn competentieniveau ter zake in een integrale toetsing aantoont. Bij de beoordeling van vrijstellingen worden door de examencommissie de bepalingen van de onderwijs- en examenregeling van de opleiding in acht genomen.
- De student die op andere gronden meent in aanmerking te komen voor vrijstelling van het afleggen van het toelatingsonderzoek, dient daartoe een schriftelijk gemotiveerd verzoek in bij de examencommissie. De student kan zijn verzoek motiveren met de uitslag van vergelijkbare toetsen die hij elders in het hoger onderwijs met goed gevolg heeft afgelegd, dan wel met bewijzen van verworven competenties opgedaan binnen of buiten het hoger onderwijs.

Advies vanuit het programma O²PZ is het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* als 'meetlat' te hanteren om de inhoud op het desbetreffende niveau te bepalen.

1.2.5 Omvang

Vrijstellingen worden alleen afgegeven als het gevolgde onderwijs minimaal een studiebelasting kent die hoger of gelijk staat aan het nog te volgen onderwijs. Alleen scholing met 5 EC of meer worden in behandeling genomen om te beoordelen of vrijstelling kan worden verleend. Veel bij- en nascholingen hanteren géén EC-omschrijving, dit is vaak een reden waarom géén vrijstelling wordt afgegeven.

1.2.6 Het verlenen van vrijstellingen (OER)

- Een student kan voor het afleggen van een tentamen een vrijstelling krijgen, te verlenen door de examencommissie. Hij moet daartoe, uiterlijk de eerste week van de periode, een schriftelijk verzoek richten aan de examencommissie onder overlegging van schriftelijke bewijsstukken dat hij een vergelijkbaar onderwijsprogramma aan een andere opleiding voor hoger onderwijs met voldoende resultaat heeft afgesloten, dan

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

wel een beschrijving overleggen van de buiten het hoger onderwijs opgedane kennis en ervaring op basis waarvan de student het instroomassessment heeft doorlopen.

- Dit verzoek moet uiterlijk een week voor de eerstvolgende vergadering van de examencommissie ingediend zijn.
- In bijzondere gevallen kan de examencommissie afwijken van de in lid 1 gestelde grens van de eerste week van de periode.
- Uitgangspunt voor de vergelijking is dat de inhoud van de onderwijseenheid waarvoor vrijstelling wordt aangevraagd, en in het bijzonder het niveau van de competenties die in de betreffende onderwijseenheid worden aangeleerd, overeenkomen met het al gevolgde onderwijsprogramma van de aanvrager.
- Als schriftelijke bewijsstukken zijn aangemerkt: gewaarmerkte kopieën van certificaten, diploma's, getuigschriften en cijferlijsten, in combinatie met kopieën van originele studiegidsen of originele modulehandboeken.
- De vrijstelling wordt verleend door de student het aantal ECTS-credits toe te kennen dat voor de desbetreffende (onderdeel van een) onderwijseenheid staat.
- De examencommissie kent een verzoek om een vrijstelling toe, als de student aantoonbaar voldoet aan de vereisten gesteld voor de desbetreffende onderwijseenheid als deel van de opleiding, dan wel voor - in voldoende mate afgeronde - onderdelen daarvan.
- Er wordt géén vrijstelling verleend voor onderdelen van het afsluitend examen waarin de eindkwalificaties op eindniveau van de opleiding worden getoetst.
- De vrijstellingen wegens buiten het hoger onderwijs opgedane kennis of vaardigheden bedragen maximaal 90 ECTS.
- Anders dan binnen het mbo-traject van de opleiding, worden voor binnen het mbo behaalde resultaten geen vrijstellingen verleend.
- De vrijstellingen wegens binnen het hoger onderwijs behaalde resultaten bedragen maximaal 90 ECTS, wanneer deze resultaten zijn behaald bij een opleiding met een ander CROHO-nummer dan de opleiding waarvoor vrijstellingen worden aangevraagd.
- Over het maximaal aantal ECTS van vrijstellingen wegens binnen het hoger onderwijs behaalde resultaten bij een opleiding met een identiek CROHO-nummer als de opleiding waarvoor vrijstellingen worden aangevraagd, beslist de examencommissie.
- Over het maximaal aantal ECTS van vrijstellingen wegens behaalde resultaten bij internationale samenwerkingspartners, beslist de examencommissie.

Overig

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) verplicht hogescholen om mbo-instroomvrijstelling voor één studiejaar aan te bieden. De inhoud van de vrijstelling kan door iedere hogeschool afzonderlijk beschreven worden.

1.3 Werkwijze wo

1.3.1 Toelatingseisen doorstroom hbo (verpleegkunde) naar wo

In Nederland zijn de eisen voor toegang tot het wetenschappelijk onderwijs vastgelegd in de *Wet op hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* (WHW). Voor toegang tot de geneeskundestudie gelden de volgende vooropleidingseisen (die voor alle faculteiten identiek zijn):

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Toelating met vwo-diploma

- vwo-diploma 2010 of later: profiel Natuur en Gezondheid met natuurkunde of Natuur en Techniek met biologie;
- vwo-diploma 2010 of later: ander profiel; biologie, wiskunde A of B, natuurkunde en scheikunde moeten met een voldoende zijn behaald;
- vwo-diploma vóór 2010: een oud profiel; biologie 1, 2, wiskunde B1 of A1, 2, natuurkunde 1 en scheikunde 1 moeten met een voldoende zijn behaald;
- vwo-diploma oude stijl zonder profielen: eindexamenpakket met 7 vakken of meer, met een voldoende voor scheikunde, natuurkunde, biologie en wiskunde A of B.
- voldoet de student hier niet aan, dan is hij/zij deficiënt en niet direct toelaatbaar tot de opleiding.

Toelating met propedeuse of diploma hbo/wo

Is de student in het bezit van een propedeuse of diploma hbo/wo, dan moet er eveneens een voldoende zijn behaald voor de volgende vakken op vwo 6-niveau:

- Biologie
- Wiskunde A of B
- Natuurkunde
- Scheikunde

Voldoet de student hier niet aan, dan is hij/zij deficiënt en niet direct toelaatbaar tot de opleiding.

Er is dus te allen tijde een vwo 6-niveau vereist op een aantal vakken. Op basis van deze toegangseis worden er geen automatische vrijstellingen gegeven binnen de geneeskundestudie aan studenten die over een hbo-diploma beschikken.

1.3.2 Vrijstellingen

Bij de afweging of er een vrijstelling kan worden verleend door een geneeskundefaculteit wordt er door de examencommissie gebruikgemaakt van twee criteria:

1. Niveau en inhoud
2. Omvang

Niveau en inhoud

Beleid binnen de geneeskundefaculteiten is dat vrijstellingen alleen worden gegeven van het afleggen van een of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, als een student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoot door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid.

In de praktijk betekent dit dat er vrijwel nooit een vrijstelling wordt verleend op basis van eerder gevolgd onderwijs op hbo-niveau. Informanten binnen de geneeskundefaculteiten gaven als voorbeeld dat een enkele keer aan een geneeskundestudent, die eerder een hbo-verpleegkunde behaalde, een vrijstelling wordt gegeven voor een zorgstage (binnen de bachelor).

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Omvang

Belangrijk is dat de Onderwijs- en Examenregeling (OER) daarnaast aangeeft dat voor **onderdelen van onderwijsseenheden** geen vrijstelling wordt verleend. In voorkomende gevallen kan op verzoek van een student hiervan door de examencommissie worden afgeweken.

De OER geeft dus aan dat alleen voor **volledige onderwijsseenheden** vrijstelling wordt verleend. Aangezien palliatieve zorg vrijwel altijd een onderdeel is van een module (en dus geen zelfstandige onderwijsseenheid) leidt ook deze bepaling ertoe dat vrijstellingen vrijwel nooit worden verleend.

Hoofdstuk 2: Doorlopende leerlijn

Voor een beschrijving van de benodigde competenties van generalistische zorgprofessionals in het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* geschreven. Van alle zorgprofessionals van NLQF-niveau 2 t/m 8 zijn kennis, vaardigheden en houdingsaspecten geïntegreerd beschreven. Deze competenties geven aan wat er van de verschillende zorgprofessionals verwacht mag worden als het gaat om de zorg voor mensen met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid. Het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* laat competenties met bijbehorende gedragsuitingen zien, zodat duidelijk wordt wat in de praktijk verwacht mag worden van een zorgprofessional.

Elk raamwerkniveau 2 t/m 8 heeft eenzelfde opbouw: competentie - gedragsuitingen - kwalificatiedossier (mbo)/Body of Knowledge and Skills (BoKS; hbo)/Entrustable Professional Activities (EPA's; wo (+)) - kernbegrippen en de domeinen uit het kwaliteitskader (IKNL/Palliactief, 2017). Dit maakt de vergelijkbaarheid tussen de competenties van de zorgprofessionals van de verschillende niveaus eenvoudiger en vergemakkelijkt het samenstellen van een doorlopende leerlijn.

Voor docenten/opleiders en leden van de examencommissie kan het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* als hulpmiddel gebruikt worden om de student te vragen inzicht te geven in de opgedane competenties en gedragsuitingen zoals beschreven in het onderwijsraamwerk en deze te vergelijken met de competenties en gedragsuitingen die nodig zijn om de te starten opleiding af te ronden.

Hoofdstuk 3: Advies

Gegeven de hierboven geschetste situatie wil het programma O²PZ advies uitbrengen om het beleid ten aanzien van vooropleidingseisen en beleid ten aanzien van vrijstellingen voor studenten onder de aandacht te brengen. Gegeven de hierboven beschreven situatie, richt dit advies zich met name op de doorstroom vanuit mbo naar hbo.

Het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* beschrijft de doorlopende leerlijn rondom de competenties palliatieve zorg en kan als 'meetlat' worden gebruikt door de student en/of examencommissie om de inhoud van gevolgd eerder onderwijs op het desbetreffende niveau te bepalen. De MBO-Raad en LOOV (Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde) kunnen dit advies intern bespreken om opnieuw het vrijstellingenbeleid op de agenda te zetten. Onderwijsinstellingen zijn, op basis van wetgeving en accreditatie-eisen, te zeer

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

gericht op standaard leerwegen. Dit hindert de flexibiliteit, bijvoorbeeld bij het verzilveren van werkervaring en bij de opzet van meer individuele leerroutes. Vanzelfsprekend moet gelet worden op kwaliteitsborging bij flexibele (individuele) leerroutes, maar in de praktijk is er een te grote hang naar zekerheid en uniformiteit.

In de bepalingen, gebaseerd op de *Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek* (WHW, 2021) en vastgelegd in de *Onderwijs- en Examenregeling*, is het uitgangspunt dat een opleiding bestaat uit een vaststaand onderwijsprogramma met afgebakende onderwijseenheden. Dit sluit niet aan bij de gewenste flexibilisering van opleidingstrajecten in de vorm van afstemming op al verworven competenties en samenstelling van (maatwerk)leertrajecten gericht op nog te realiseren competenties. De afzonderlijke toekenning van studiepunten in de OER aan theoretische en praktische onderdelen is lastig, zo niet onmogelijk uit te voeren. Bovendien is het onderscheid tussen theorie en praktijk achterhaald, omdat juist in veel onderwijsbenaderingen theorie en praktijk geïntegreerd zijn binnen een onderwijseenheid. De bestaande bepalingen doen nog onvoldoende recht aan de eerdere inspanningen van studenten, werken mogelijk ontmoedigend en zijn nog niet efficiënt.

De programmameden van O²PZ adviseren:

- Bestaande regelgeving te heroverwegen. Hierbij kan gedacht worden aan een wetgeving als in Vlaanderen, waarin een verplichte validering van Elders/Eerder Verworven Competenties/Kwalificaties is ingebouwd. Iedere onderwijsinstelling is verplicht om een EVC-procedure in te richten. Ook is het mogelijk delen van een opleiding te volgen. Door middel van een 'creditbewijs' wordt geregeld dat een student, die blijkens een examen de competenties, verbonden aan een opleidingsonderdeel heeft verworven, hiervoor wordt erkend; hij krijgt hiervoor studiepunten (credits) die kunnen worden meegeteld in een andere opleiding.
- Rond het onderwerp palliatieve zorg gebruik te maken van het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0*, dat juist is ontwikkeld met het oog op een doorlopende leerlijn. Op alle niveaus is gebruikgemaakt van CanMEDS rollen, competenties en gedragsuitingen, om de onderlinge vergelijkbaarheid te vergroten. De examencommissie kan aan de student vragen inzicht te generen in de opgedane competenties en gedragsuitingen zoals beschreven in het onderwijsraamwerk.
- Verder invulling te geven aan de binnen het *Convenant Doorstroom MBO-HBO (2019)* uitgesproken ambities voor doorstroom binnen het mbo en van mbo naar hbo en daarmee studenten kans te geven zich maximaal te ontwikkelen.

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Literatuurlijst

- Convenant Doorstroom MBO-HBO, Vereniging Hogescholen & MBO Raad, 05-07-2019.
- Examenregelingen en vrijstellingenbeleid van diverse ROC's, zoals ROC Midden Nederland, Vista college, ROC Rijn IJssel en Summa college.
- LOOV, Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde. Opgehaald op 19 maart 2021 via: <http://www.loov2020.nl/>
- NVAO, Nederlands Vlaams Accreditatie Orgaan. Opgehaald op 19 maart 2021 via: <https://www.nvao.net/nl/nederland>
- Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0, 2020.
- Onderwijs en examenregeling hbo-bachelor. Opgehaald op 19 maart 2021 via: <https://www.saxion.nl/over-saxion/organisatie/statuten>.
- Onderwijs- en Examenreglement Bachelor Geneeskunde 2019-20, LUMC, via: [OER Bachelor Geneeskunde 2019-20 1 ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING Geldig vanaf 1 september 2019 Bacheloropleiding Geneeskunde](#)
- Onderwijs- en Examenreglement bachelor Geneeskunde G2020, studiejaar 2020-2021, UMCG, via [Faculteit Medische Wetenschappen Bacheloropleiding Geneeskunde Onderwijs- en Examen Regeling 2020-2021 Curriculum G2020](#)
- Servicedocument mbo: Atie Beverdam (BDM Advies), Han Dahlmans (MBO Raad) en Marianne Gardien (MBO Raad), 'Vrijstellingen verzorgende IG bij doorstroom naar mbo VP', vastgesteld op 20201201
- Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, via: [wetten.nl - Regeling - Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek - BWBR0005682](#)

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Colofon

Dit e-book is een uitgave van O²PZ

Contact

Van der Boechorststraat 7
1081 BT Amsterdam
020 - 444 4272
info@O2PZ.nl
www.O2PZ.nl
© O²PZ

Redactie

Gerard Castermans
Jacqueline Gerritsen
Ingrid van Zuilekom
Kirsten Karmiggelt
Machteld Mentink
Tessa Schouten

Vormgeving

Nils Wijnstroot

Disclaimer

Ondanks het feit dat O²PZ de grootste zorgvuldigheid heeft betracht bij de vervaardiging en totstandkoming van deze publicatie is het niet uitgesloten dat de informatie in dit document op enig moment, bijvoorbeeld als gevolg van ontwikkelingen of gewijzigde inzichten, onjuistheden bevat of achterhaald is. O²PZ is voor eventuele onjuistheden en onvolkomenheden niet aansprakelijk.

Nieuwsbrief

Wilt u naast op de hoogte gehouden worden ontwikkelingen van onderwijs in palliatieve zorg? Schrijft u zich dan in voor de Onderwijsnieuwsflits.

[Meld u hier aan!](#)